

Gemeentebreed

Geroepen of geregeld?

F.J. Bijzet

Dit artikel gaat over het in overweging nemen van beroepen door een predikant. Ik mag mezelf daarin zo langzamerhand wel een ervaringsdeskundige noemen: al acht keer kreeg ik één of meer beroepen te overwegen. Als proponent zelfs twaalf tegelijk.

Een kerk roept

Ik ben altijd uitgegaan van de stelregel: voor het *tot stand komen* van een beroep ben ik niet verantwoordelijk. Wel voor het al of niet *opvolgen* daarvan. Je mag een kerk die overweegt je te beroepen, wel waarschuwen dat er klemmende redenen liggen, hetzij in de gemeente hetzij in de persoonlijke sfeer, die weggaan uit je huidige standplaats wel eens heel moeilijk zouden kunnen maken. Maar meent die kerk je desondanks te moeten beroepen, dan is dat haar verantwoordelijkheid en heb je dat beroep toch serieus te overwegen. De Heer van de kerk leidt het immers ook wel eens zo dat je voor een beroep geplaatst wordt dat je allerminst hebt begeerd, waarvan je aanvankelijk ook dacht dat je er beslist voor zou moeten bedanken, maar dat je uiteindelijk toch zult moeten opvolgen. Je denkt wel eens echt niet weg te kunnen, terwijl je toch zult moeten. Dus sta ik in principe open voor elk beroep.

Ik ben ook altijd uitgegaan van het principe dat je als predikant niet zélf een beroep regelt. Je wordt geroepen, soms totaal onverwacht en ongewenst, omdat God een andere kerk op je af stuurt.

Toen ik in Pretoria (Zuid-Afrika) in overleg met mijn kerkenraad tot de overtuiging kwam dat terugkeer naar Nederland onvermijdelijk geworden was - wegens gezinsomstandigheden - leek het me daarom onjuist zélf contact te zoeken met één of meer kerken waarvan ik wist dat ze vacant waren. Waarom de ene kerk wel en de andere niet? Mocht mijn voorkeur doorslaggevend zijn? Dus plaatste ik een berichtje in het NEDERLANDS DAGBLAD, dat ik vanaf een bepaalde datum openstond voor beroepen van alle vacante kerken in Nederland.

Solliciteren

De laatste tijd glijdt er af en toe een brief bij me in de bus met de vraag van een kerk of ik misschien iets voel voor een beroep. Die brief is niet alleen aan mij verzonden, heel veel collega's kregen dezelfde vraag voorgelegd. Zo'n kerk vertelt iets over zichzelf, geeft aan welk predikantenprofiel haar voor ogen staat en nodigt uit te reageren. Om niet te zeggen: te solliciteren. Het is zelfs al voorgekomen dat een kerk via een advertentie in het ND predikanten opriep te solliciteren naar een beroep.

Waarom reageren?

Tot nu toe heb ik op dergelijke uitnodigingen niet gereageerd. Ze gaven me het gevoel dat er iets zou stukgaan in de relatie met mijn huidige gemeente indien ik er wel op in zou gaan. Immers: als ik zou reageren - waarom doe ik dat dan? Wil ik weg uit Emmen? Heb ik het hier na zeven jaar

wel bekeken? Maar wil de Here ook dat ik wegga? Of probeer ik dat nu zelf middels een sollicitatie te regelen?

En als ik reageer, moet ik dat dan ook melden aan mijn kerkenraad en gemeente? Als ik het stilhoud, ben ik dan wel eerlijk bezig? Stel, dat ze er toch achter komen? Hoe zullen ze dan tegen me aankijken?

Maar aan de andere kant - als ik het wel vertel, zullen ze zich dan niet afvragen waarom ik weg wil? En zal dat de verhoudingen niet ernstig schaden? Want als het ondanks mijn sollicitatie nu eens geen beroep van die andere kerk wordt? Hoe kijken ze dan tegen me aan? Een predikant die noodgedwongen nog maar wat blijft doorwerken, maar het liefst zou vertrekken?

Zou het uitblijven van dat beroep ook mijn eigen werkhouding niet negatief gaan beïnvloeden: zou ik niet plichtmatig mijn rondjes blijven draaien, onderwijl uitziend naar nieuwe brieven of advertenties die mij de gelegenheid bieden te solliciteren?

Alleen selecteren uit wie reageren?

Ik heb me ook afgevraagd of de gemeente die dergelijke brieven verstuurt of een oproep om te solliciteren in de krant plaatst, zichzelf niet in de vingers snijdt. Zijn het wel de predikanten op wie ze zitten te wachten, die reageren? Predikanten die wel graag weg willen uit hun huidige gemeente. Zou het ook nog eens zo kunnen zijn dat onder de predikanten die niet reageren en die maar wat graag zouden willen doorwerken in hun huidige gemeente, juist de man schuilgaat die het beste in hun gemeente zou passen?

Ook de gebruikelijke procedure is niet ideaal

Nu besef ik heel goed dat ook aan de onder ons sinds lang gehanteerde werkwijze bij het beroepingswerk bezwaren kleven. Immers: hoe komt een kerkenraad tot een verantwoorde groslijst? Wordt niet al te snel ingezoomd op die predikanten die onlangs ook door andere kerken beroepen werden? En predikanten die een aantal gemeenteleden 'toevallig' kent? Worden ook nu niet vaak predikanten die heel goed in aanmerking zouden kunnen komen om in die vacature te voorzien, over het hoofd gezien?

En stel, dat een kerkenraad toch tot een verantwoorde royale groslijst zou komen - hoe wordt bepaald welke predikant daarvan het eerst benaderd wordt? Zou een beroepingscommissie, om zuiver bezig te blijven, niet eerst al deze predikanten een eerste bezoek moeten brengen om daarna pas met een volgorde van benaderen naar de kerkenraad te komen? Maar in de praktijk is dat natuurlijk vrijwel ondoenlijk.

De kerk blijft de eerstverantwoordelijke

Toch houd ik bij de huidige werkwijze wel het rustgevende gevoel dat de verantwoordelijkheid voor het tot stand komen van een beroep op deze manier niet bij de predikant zelf komt te liggen. Hij regelt geen beroep, maar kan er zomaar één krijgen. De eerste verantwoordelijkheid blijft liggen waar die hoort: bij de vacante kerk. En de Here kan ook door middel van een kromme stok (een beroepingsprocedure die niet de schoonheidsprijs verdient) een rechte slag doen en mij de weg van die kerk opdwingen.

Niet solliciteren, wel helpen oriënteren

Wel zou ik het kunnen begrijpen wanneer kerkenraden van een vacante kerk voortaan aan een groot aantal predikanten een gerichte vragenlijst zouden zenden, om met behulp daarvan te selecteren welke predikanten men op een groslijst zou willen plaatsen. Het beantwoorden van deze vragen, die dan slechts betrekking mogen hebben op jouw functioneren als predikant en niet mogen polsen of je eventueel wel weg zou willen uit je huidige gemeente, blijft immers nog geheel vrijblijvend. Ook tegen het meewerken aan een vragenlijst waarvan de antwoorden opgenomen zouden worden in een databank van beroepbare predikanten, hoeft geen bezwaar te bestaan.

Het invullen van zo'n vragenlijst kun je ook gerust melden aan je kerkenraad. Het staat op één lijn met het ontvangen van een beroepingscommissie die gevraagd heeft eens te mogen komen praten. In beide gevallen is er immers nog in het geheel geen sprake van solliciteren, laat staan van een toezegging dat je, mocht het in een beroep resulteren, zult komen. Je helpt slechts een kerkenraad die bezig is zich te oriënteren.

Daarmee wordt door jou nog niets geregeld. Je staat er alleen open voor dat je door God een keer naar elders kunt worden geroepen.